

CEMAL

SERGI

NADİR

EVİNE DÖNÜYOR

Küratör: Deniz Dalkılıç | Tasarım: Nejat Biçen

BURSA
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

BURSA
MİRAS

KENT
ARAŞTIRMALARI

CEMAL

SERGI

NADIR

EVİNE DÖNÜYOR

CEMAL NADİR EVİNE DÖNÜYOR

Bu sergi kitapçığı,
Cemal Nadir Güler'in
aramızdan ayrılışının 78. yıl
dönümü anısına Kent Tarihi ve
Tanıtım Dairesi Başkanlığı
tarafından hazırlanmıştır.

PROJE YÖNETMENİ
Güney Özkılıç

KÜRATÖR
Deniz Dalkılıç

TASARIMCI
Nejat Biçen

HAZIRLIK EKİBİ
Serap Tuba Yılmaz, Dilek Yıldız Karakaş, Samet Doğru, Semih Kum, Emre Mert Gül, Emel Vural,
Mehmet Önel, Süreyya Buluş, Sezgin Güse, Işık Demir, Burcu Mutlu, Salih Şimşek

TEKNİK EKİP
Ercan Erkek, Engin Şen, Yasin Ablay

HALKLA İLİŞKİLER ve TANITIM
Huri Çetin

ORGANİZASYON
Kent Tarihi Araştırmaları ve Arşiv Şube Müdürlüğü
Müzeler Şube Müdürlüğü

Cemal Nadir Güler'in torunları; Zerrin Tunaman, Mehmet Tunaman, Emincan Alemderoğlu'na;
Darüşşafaka Cemiyeti, Cumhuriyet Gazetesi, Köksal Ailesi, Ömer Durmaz ve Sunay Akın'a
teşekkür ederiz.

BURSA
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

BURSA
MİRAS

KENT
ARAŞTIRMALARI

Mustafa
BOZBEY
BURSA BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYE BAŞKANI

Mustafa Bozbey
Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı

Metin gelecek

Emad

Cemal Nadir Güler, 13 Temmuz 1902'de Bursa'da doğar. Şehreküstü Mahallesi, Hoca İlyas Mektebi Çıkmazı 17 numarada... Ev, günümüzde Zafer Plaza Alışveriş Merkezi arkasındaki yangın merdiveninin olduğu yerde bulunmaktaydı.

*Annesi Nuriye Hanım ve babası Şevket Bey.
Bursa, 1929*

"1902 Temmuzunun 13'ünde Bursa'da, kalabalık bir aile içinde doğdum. Yedek lastikli otomobiller gibi iki tane haminnem, iki tane dedem, iki tane amcam vardı, birinden yüz bulamazsam ötekine koşardım! Gerek annemin gerekse babamın ailesi esnaftı. Yalnız babam memurdu."

CEMAL NEZAR DİR EVİNE DÖNÜYOR

: Deniz Dalkılıç
Nejat Biçen

27 ŞUBAT - 27 MAYIS 2025

RESME
AŞIK
BURSALI
ÇOCUK

Leblebi ve yemiş alması için verilen harçlıklarla boy boy kâğıtlar ve rengârenk kalemler alan Cemal Nadir için bir resme bakmak doyulmaz bir zevk ve heyecandır. Eline geçirdiği kömür parçalarıyla evin duvarlarına 'eciş bücüş' resimler yapar, burası dar gelince, kapıdan sokağa sıvışarak orada da duvarları boydan boya ağlayan, gülen suratlarla donatır.

"Ben resme âşık bir çocuktum. Elim kalem tutmağa başlıyalıdanberi resim yaparım. Tabii kendi kendime yaptığım resimler karikatür değilsede mükemmel resim karikatürü olurlardı!.. Büyüyünce de mühim, müzelik, büyük tablo yapan, başı takyeli, sakalı göbekte «Metri» üstad bir ressam olmak muradımdı!.. Fakat hâdiseler beni böyle bir şereften uzaklaştırdı. Karikatürcü oldum, çıktım!.."

EĞİTİM

Yedi yaşında mahalle mektebine başlayan Cemal Nadir, Nalbantođlu Mekteb-i İptidaisi'nde ilköğrenimini tamamlar. Bursa Sultani Mektebi'nde (Bursa Erkek Lisesi) başladığı ortaöğrenimine babasının tayini sebebiyle Bilecik İdadisi'nde devam eder. Babasının tekrar Bursa'ya tayin olmasından sonra ise eğitim hayatını sürdüremez.

"Neticede ailevi vaziyetimin fevkalade iyi(!) olması yüzünden hayat üniversitesine girmek mecburiyetini duydum. Hala da bu büyük mektepten bir türlü mezun olamadık gitti."

Cemal Nadir doğduđu evin önünde.
1933, Bursa

روسه غزته پیلری
Bursa Gazetecileri

ملال بك
Melal Bey

آلتین ایشیق بك
Altın Işık Bey

م . ش بك
M.Ş Bey (Mümtaz Şükrü)

و . ر بك
R. R Bey (Rıza Ruşen)

Cemal Nadir
1933, Bursa

ÇIRAKLIK

Tatillerde tuhafiyeye çıraklığı ve babasının yanında kâtip adayı olarak çalışan Cemal Nadir, okuldan ayrıldıktan sonra ailesi tarafından Gelincik Çarşısı'nın rutubetli, kuytu bir dükkânında kasnak işleme işine başlatılır. Bir zanaat öğretsin diye çalışmaya gönderildiği bu kasnak ustasının yanında yine resim ve edebiyat havası etrafını sarar.

"İş arasında bana fuzuliden gazeller, Nedimden mısralar okur, seçme rübailer, nefesler söylerdi!.. Eline bir Avrupa mecmuası, matbu bir reklâm resmi geçse hemen bana getirir verirdi!. Ben de böyle acayib gıdalarla beslenen sanat bünyemin ihtiyaçlarını geceleri kör bir idare kandilinin aydınlığı altında gelişi güzel resimler yaparak tatmine çalışırdım."

Fakat kasnakçılık güçlü kuvvetli insanların yapabileceği bir iştir. Zayıf ve nahif yapılı Cemal Nadir bu çalışmaya dayanamaz ve hasta olur. Hastalanıp yatağa düşmüştür fakat bu durum Cemal Nadir'i çok memnun eder. Hasta olduğundan evde kalacak ve çok sevdiği resimlerini çizebilecektir. İyileştikten sonra bu defa da bir makinecinin yanına çırak olarak verilir.

Cemal Nadir arkadaşlarıyla. (Solda)
26 Mayıs 1920, Bursa

Uyku ilacı:

-Aman oğlum hangisi uyku getiriyorsa ondan ver!
03 Haziran 1920, Diken

İLK KARİTATÜR

Makineci çıraklığına devam ettiği günlerde bir gün İstanbul'dan gelen mizah mecmualarını gözden geçirirken Cemal Nadir'in aklına bir fikir gelir: "Ben de bu gazetelerdeki karikatürler kadar resim yapabiliyorum!". İlk posta ile Sedat Simavi tarafından çıkarılan mizah dergisi "Diken"e bir kaç karikatür gönderir.

Ve bu karikatürlerden 4 tanesine dergide yer verilir.

18 yaşındadır, karikatürünü bir dergide ilk defa görmek Cemal Nadir'in çizme isteğini daha da ateşler. Fakat Bursa'ya düşen ateş genç çizer için de tam bir felakettir. Diken'de çıkan karikatürlerinin sevincini tam olarak yaşayamayacaktır. Bursa, 8 Temmuz 1920'de Yunan ordusu tarafından işgal edilir ve babası Şevket Güler'in işine son verilir.

*Hüsamettin Dergâhı
Cemal Nadir, 1922*

*Tuval üzerine yağlıboya
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Koleksiyonu*

HATTAT ve RESSAM

"Ailemizin düştüğü feci şartlar, benim üç beş kuruşluk haftalığımla hiçbir şey alamıyordum. Bütün aile devası para olan hastalığa tutulmuştuk. Bu boşluktan istifade ile ataklık yaptım ve bir tabela atölyesi açtım. Bu arada suluboya pasajlar da yapıyordum. Yeni işim hiç şüphesiz makine çıraklığından iyi idi. Fakat bu iş karnımızı tamamen doyurmuyordu."

Cemal Nadir, Ulucami şadırvanlarının arasından aşağıya inen merdivenlerin başında, Sahafklar Çarşısı'nda ufacık bir tabelâ atölyesi açar. Atölyesinin girişine de bir levha asar: "Hattat ve Ressam". Bursa'da o yıllarda tabelalar küçük boyda ve basmakalıp yazılırdı. Cemal Nadir tabelacılığa yeni bir boyut kazandırır. Tabelalara resmi sokan ilk kişidir.

"Daha çok levha ve tabela yazıyordu. Fakat eli değdikçe resime de çalışıyordu. Reklama ehemmiyet veriyordu. 'Şafak' sinemasına gidenler, film arasında onun cam üzerine yazılı şu reklamını, perdeye aksetmiş olarak okuyorlardı: 'Hattatların meraklısı, meraklıların hattatı.'"

Rıza Ruşen Yücer

"...O kadar çabuk duyuldu, sevildi ve tutuldu ki, küçücük dükkânının duvar dipleri ve perde ile ayrılmış arka kısmı tabelalarla doldu. Durmadan dinlenmeden çalışırdı. Konuşurken de işini bırakmazdı. O vakitler kumaş üzerine yağlı boya çiçekler, kuşlar, manzaralar yaptırmak modası vardı. Tabeladan boşaldıkça bu siparişlerle uğraşır, daha müsait vakitlerinde de Bursa'nın bir eski köşesinin, bir mezarlığın, bir caminin sulu ve yağlı boya resmini yapardı."

Rıza Ruşen Yücer

Yeni işi olan hattatlık hiç şüphesiz makine çıraklığından iyidir fakat bu iş ailenin karnını tamamen doyurmaya yetmez. 11 Eylül 1922'de işgal sona ermiş ve okullar yeniden açılmıştır.

Resim öğretmenliği yaptığı okullardan biri Kazgani Mektebi'dir. Okulun ikinci sınıfında okuyan Ressam Nüzhet İslimyeli, Pınarbaşı'nda çember çevirirken 'ak ve değirmi sakallı yaşlıca bir ressamla' karşılaşır. Sonradan Üsküdarlı Hoca Ali Rıza Bey olduğunu öğrendiği ressamın çalışmasını izlemeye başlar. Aralarında şu konuşma gerçekleşir:

-Sen de resim yapıyor musun evladım?

-Yapıyorum efendim.

-Mektebe de gidiyor musun?

-Gidiyorum efendim.

-Peki, resim muallimin kim?

-Cemal Nadir Bey efendim.

-Sana kaç numara veriyor?

-On veriyor.

-Aferin."

Öğretmenlik yaptığı dönemde arkadaşlarıyla.
Mandolin çalan Cemal Nadir.
12 Haziran 1923, Bursa

Bu dönemde öğretmenlik yaptığı okullardan biri de Bizim Mektep'tir.

"Bizim Mektep'i, Zehra ve Nazike adında iki kız kardeş açmış. Ülkenin kız ve erkek birlikte eğitim gördüğü ilk özel okuluydu. Okul binası Mahkeme Hamamı'nın aşağısında köşe başında eski bir binaydı. Bahçesi vardı. Bizim Mektep'te hocalarımız; Zehra Hanım ve kardeşi Nezaket Hanım, resim hocamız Cemal Nadir Bey, Edip Bey vardı bir de coğrafya hocamız Fakihe Öymen Hanım'ın kocası. Keman hocamız Necati Bey'di."
Muazzez İlmiye Çığ

Öğretmenlik yaptığı bu yıllar, onun karikatür çalışmalarına yeni bir hız, yeni bir gelişme de sağlar.

"Bir toplulukta, sessizce, bir kenara çekilir, kimseye hissettirmeden, hazır bulunanların krokilerini çizirdi. Fakat asıl karikatürleri, bakarak yapmazdı. Bir insana dikkatle bakması kâfiydi. Hafızası, çizgileri zaptetmekte, ve karakter farklarını belirtmekte, bir objektif kadar dikkatliydi. Eve döner dönmez oturur ve on adamın karikatürünü en muvaffak şekilde çizirdi."
Rıza Ruşen Yücer

*Yeni evli Melahat Hanım ve Cemal Nadir.
1923, Bursa*

استانبول İSTANBUL

İLK İSTANBUL

Günün birinde birkaç karikatürünü de zarfa koyarak "Akbaba" dergisi sahibi Yusuf Ziya'ya bir mektup yazar:

"Ben, Türk Ocağı başkâtibi, arkadaşınız merhum Remzi'nin kardeşiyim. Karikatüre merakım çok. Bana Akbaba'da yer verir misiniz?"

Yusuf Ziya Ortaç, "...ürkek çizgili, cılız nükteli, çocuk işi karikatürler" olarak nitelendirdiği bu karikatürlere derginin Şubat 1924 tarihli sayısında yer verir. Bu tarihten sonra gazete ve dergilerde çalışabilme umuduyla İstanbul'a gider.

"Bir gün, çıkageldi İstanbul'a Cemal Nadir. Çizgilerinden daha ürkek bir genç... Soluk bir yüz, kalın camlar arkasından bakan, griye çalan uçuk yeşil gözler, nerde ise gözyaşı, nerde ise hiçkırık olacak bir gülümseyiş... Yürümeğe korkan, oturmağa korkan, konuşmağa korkan bir hayâl adam..."

Yusuf Ziya Ortaç

Hayatının en sıkıntılı, en buhranlı dönemini yaşayacağı Bâb-ı Âlî'deki ilk zamanları gazete ve dergilerin kapısını aşındırmakla geçer. Himayelerini istediği kişilerden soğuk muameleler de görür.

"Kendisini ilk defa 1925 senesinde Babiâli'de Reşidefendi Han'ında gördüm. Orada bir mizah mecmuası çıkıyordu. Cemal Nadir de bu mecmuanın ressamı olmak istiyormuş. O gün, birkaç resim getirmişti. Mecmuanın sahibi resimleri şöyle bir süzdükten sonra Cemal Nadir'i rencide edecek şekilde, 'Sen resim yapmasını beceremiyorsun! Ramiz gibi (Ramiz Gökçe) yapmalısın' dedi. Ramiz, o günlerde çok güzel kadın resimleri yapıyordu. Cemal Nadir'in ise janrı bambaşka idi. Ağlamaklı bir halde kapıdan çıktı. Çok kötü giyinmişti. Korkunç derecede zayıftı. Peşinden dışarı çıktım. Kendisiyle kapı önünde konuştuk. Hali bana çok hazin gelmişti. Ortaköy'de oturduğunu, parası olmadığı için yürüyerek gidip geldiğini söyledi. Evet, Cemal Nadir'le işte böyle tanışmıştık. Ne ben ne o, bu tanışmamızı unutmadık."

Vâlâ Nureddin (Vâ-Nü)

دند

مجلس تعطیل آستاندا
- یاهو ، بو آدمار بوچه نرهه قوشورلار ؟
- مملکتلرینین ملبوسو گلمیسه .
- کیم اولدوغونو گۆرمهه گیدیورلار .

Meclisin Tatili Esnasında
-Yahu bu adamlar böyle nereye koşuyorlar?
-Memleketlerinin mebusu gelmiş.
Kim olduğunu görmeye gidiyorlar.

16 Haziran 1926,
Papağan

22 Ağustos 1924,
Guguk

پولیس - سن ہاکی ماہالہ میں بیٹھ رہتے ہو؟
- وافی برادر، آج گھر سے نکلنے کے لیے گھر کے کونے پر کھینچ کر بیٹھ گیا ہوں۔

Polis - Sen hangi mahallede oturuyorsun?
-Vallahi birader, gece girip çıktığım için mahallemin adını öğrenemedim gitti.

13 Eylül 1924,
Guguk

"Ahlak Davaları Münasebetiyle"

"(2) liraya
mahkûm oluncal"

Mahkûmiyete
intizar

Mahkûm olmamak
için müdâfaa!

"Mahkûm olmaya
giderken?"

"Mahkûm
olacağı gün!"

"Bir mizâhçı
mahkûm olmadan!"

13 Kasım 1924,
Zümrüdianka

Sonraları Cemal Nadir, Vâ- Nû'ya şu itirafta bulunacaktır:
"O zaman sen dikkat etmemişsin. Mecmuaya geldiğim gün ayağimde çorap yoktu. Potinim delik olduğu için görünmesin diye ayak parmağımı çini mürekkeple boyamıştım."

Bu dönemde yaşadığı bütün sıkıntılara rağmen karikatürleri Akbaba, Papağan Guguk, Zümrüdianka ve Resimli Dünya adlı dergilerde yayımlanacaktır.

Zümrüdüanka'nın 3. seneyi devriyesi münasebetiyle.

Soldan: Ratip Tahir Bey, Cemal Nadir Bey, Atmaca, Sansar, Amber, Server Bedii, Aşık Garip, Saksığan, Bekçi Baba, Neşter.

15 Ocak 1925,
Zümrüdüanka

Düşen Çocuk - (Arkadaşlarına)
Nasil, ayağımda kızaklar yokmuş,
inandınız mı?

04 Aralık 1924,
Resimli Dünya

15 Aralık 1925,
Resimli Dünya

Bir yandan da tabelacılık yaparak geçinmeye çalışır. Fakat aldığı para ile geçinmesi imkânsızdır. Kendisi bu durumu şöyle açıklar:

"Yazdığım tabelâlar bana, fazla olarak bir tramvay parası bile bırakmıyordu."

Yaşadığı yoğun maddi sıkıntılar yüzünden ilk çocuğunu kucığında yitirir:

"Düşünün ki bakımsızlıktan bir çocuğum öldü. Kucağımda can veren yavruyu minderin üzerine koyarak ertesi günkü karikatürü hazırlamaya koyuldum. Buna mecburdum."

Bu acı üzerine ve İstanbul'da geçinemeyeceğini anlayınca içinde yaşadığı bütün umutları da gömerek, taşı tarağı toplar ve Bursa'ya, baba ocağına döner.

Bursa'ya dönen Cemal Nadir tanıyanları arasında 'başarısız' görünse de İstanbul'daki sıkıntılı günlerin sonunda, altüst olan kafasını dinlendirmek imkânını da yine Bursa'da bulur.

Ünlü Caddede, bugünkü İskender Kebapçısı'nın bulunduğu yerin yanındaki Milli Sinema'nın karşısında küçük bir dükkân açar. Milli Sinema'nın, her program değişikçe yenilene kapı reklâmlarını yazar. Sinemanın çıkardığı haftalık Milli Sinema Mecmuası'nda reklam karikatürleri yayınlanır. 'Bursalılar Albümü' adını taşıyan karikatür serisi yine aynı dergide çıkar. Şafak ve Milli Sinema'ya gidenler, film aralarında Cemal Nadir'in cam üzerine yazılı şu reklamını, perdeye yansımış olarak okurlar: 'Hattatların meraklısı, meraklıların hattatı'.

Çizdiği bu reklam ve karikatürler Bursa'da bir yenilik olarak algılanır ve o dönem çok tutulur...

“HATTATLARIN MERAKLISI MERAKLILARIN HATTATI”

Zehra Budunç (sağda) ve
Muradiye'deki Amerikan Kız
Koleji müdürü (solda).

"Bursalılar Albümü"

"Tayyare Cemiyeti hanımlar heyeti tarafından
Belediye'de verilen balo intibaatından"

17 Şubat 1928, Kardak

Ziraat Bankası Müdürü
Fazıl Bey
01 Mart 1928, Yeni Fikir

"Bursalılar Albümü"
Erkek Mektebi
Muallimlerinden
25 Haziran 1928, Yeni Fikir

SEYYAR RESİM ÖĞRETMENİ

Cemal Nadir, Bursa'ya döndükten sonra seyyar öğretmenliğe de devam eder. Hoca İlyas Mektebi, Reyhan Mektebi, Kız Muallim Mektebi'nde resim öğretmenliğinin yanında el işi ve idman derslerine de girer. Bizim Mektep'te de arkadaşları Rıza Ruşen ve Musa Ataş'la birlikte öğretmenlik yapar. Zehra Budunç'un kurduğu bu özel okulda her işte yaptığı gibi bütün varlığı ile kendisini bu yeni işe verir ve mektebin yazı, çizi ve idare işlerine de yardım eder. Mandolin çaldığı için aynı zamanda müzik seven çocuklarla meşgul olur.

Bizim Mektep'te Muazzez İlmiye Çığ ve Orhan Burian, Cemal Nadir'in öğrencisi olurlar. Bizim Mektep'teki öğretmenliği sırasında bir gün okulun müdürü Zehra Budunç kendisine sorar: *"-Cemal Bey, bugün ayın kaçır?"*
Cemal Nadir, hiç düşünmeden cevap verir:
-Tam kırk biri Hoca Hanım...
-Ayın kırk biri olur mu imiş canım?
-Vallahi kırk bir günden beri maaş aldığımız yok da..."

Bu esprili cevapta ince bir ima gizlendiğini anlar Zehra Budunç. O gün Cemal Nadir'in maaşını verir ve Cemal Nadir de aybaşıнын geldiğini böylelikle anlar...

Bizim Mektep'te okuyan 1917 doğumlu Zerrin Tüzün'ün anlattıklarından ise Cemal Nadir'in öğretmenlik yaşamındaki ayrıntıları öğreniriz:

"Meşhur karikatürist Cemal Nadir Güler sınıf öğretmenimiz oldu. Bizim de çok güzel karikatürlerimizi yapardı, her birimizin karakterine göre... Simento diye Yahudi çocuğuna, şişman bir kabak çekirdeği şekli veriyordu. Tombul bir kabak çekirdeği. Bizim sınıfta bir eczacının kızı vardı, Şükran diye, hiç unutmam. O zaman da gramofonlar var, kollu böyle, çevrilir. Şükran'ın Şe'sini ve Ka'sını öyle getirdi ki bir gramofon ve o da kulpu, çeviren sapı. Şükran yazıyor, fakat gramofon. Çünkü hiç durmadan konuşuyor derslerde. Buna benzer çok güzel buluşları vardı, onları bize gösterirdi.

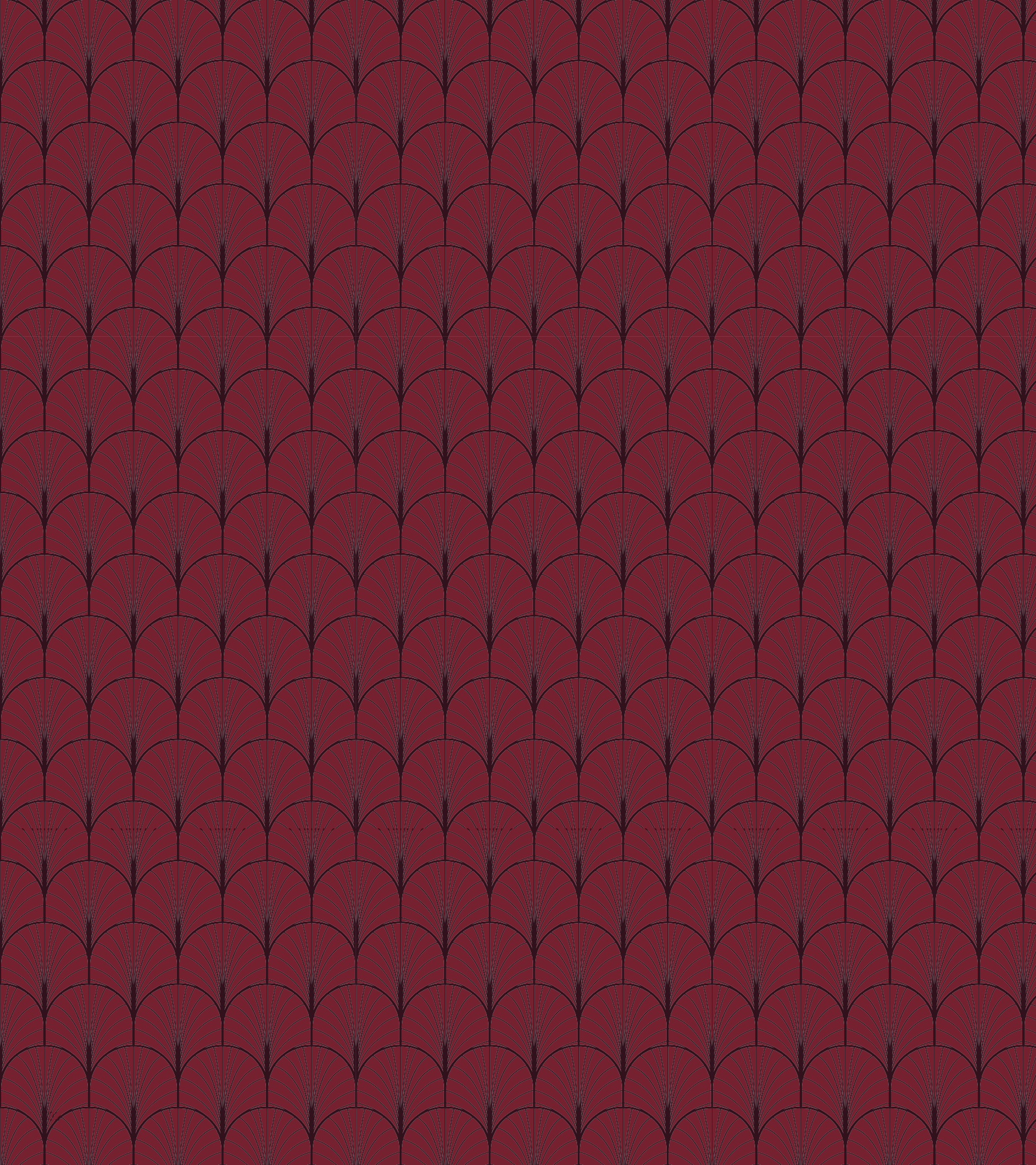
Zehra Budunç

بروسه (بزم مکتب) مدیری
زہرا خانم

*Cemal Nadir, eşi Melahat Hanım ve kızı Gönül.
Bursa, 1928*

Cemâl Madun

01 Aralık 1928, Akşam

Hiçret!..

HARF İNKİLÂBİ

1928'de ilan edilen Harf İnkılâbı ile maddi açıdan biraz daha rahata kavuşacaktır. Okullar, resmî daireler, ticarethaneler levha ve tabelalarını yeni harflere çevrilecektir. Cemal Nadir de bu sırada küçük dükkânını bırakır ve Ulucami civarında, İhsan Zekâi'nin büyük ve geniş dükkânının yarısını kiralar. Orada geceli gündüzlü çalışmağa başlar. O kadar çabuk duyulur ve sevilir ki, küçük dükkânının duvar dipleri ve perde ile ayrılmış arka kısmı bile tabelalarla dolar. Kentin neredeyse tüm tabelaları burada yazılacaktır.

Tabelaların değiştirilmesi işini arkadaşları ve öğrencilerinin de yardımıyla sürdürür. Öğretmenliğini yaptığı Muallim Mektebi öğrencisi, sonraları Bursa'da sahneye çıkan ilk kadınlardan biri olacak olan Feraizcizade Mehmet Şakir'in torunlarından Hatice Muazzez Kutlay da yardım için atölyesine gelenler arasındadır. Cemal Nadir'e yardım edenlerden biri de Şefik Bursalı'dır. Şefik Bursalı o yıllarda yaptığı suluboya resimlerini Bursa'da bir kırtasiyecî dükkânında sergiler.

Yakında şehrimize geliyor - Etabli vesikalarının tetkikine
4gün zarfında liste hazırlanacak

HİZMETÇİ KIZ
Biçağı çekince
ahçıyı yaraladı

Jozefin Baker
Meyhan zencisi rekkasesi
yakında şehrimize geliyor

BASRI BEY DİYORKI
4gün zarfında liste hazırlanacak

خارجی سیاستز مقفده مهم بیانات
توفیق رشدی بك كیمسه دن بر قاریش بر
روزه زردن ده طلب ایدله ملیدره دیور

keçe isim
edayün ismi
göşyor

umiyeye binası
emmanete
niyor

Trabzon'da kadına benzeyen bir erkek teşhir
ediliyor

Rusyaya sevki edilecek
70 bin kilo fındık

İzmirde bir kazan

İzmir piyansı

vet bayramı

Cemal Nadir, tabela atölyesinde.
Hatice Muazzez Kutlay'a imzaladığı fotoğraf. (Güney Kutlay arşivi)

"Mesleğe ikinci gelişim harf inkişâbı ile beraberdir.
Bu büyük inkişâbı Akşamda başlayan mesaim
bana beni ve beni kârilere tanıttı."

Cemal Nadir

AKŞAM

1928'de Akşam gazetesi yöneticilerinden Necmettin Sadak birkaç karikatüründen hatırlayıp Selami İzzet Sedes'e Cemal Nadir'e mektup yazmasını ve gazetede günlük karikatür çizme talebini iletmesini ister. Cemal Nadir o günleri şöyle anlatır:

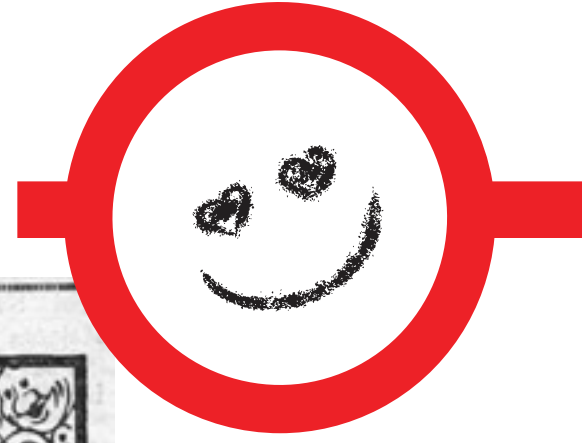
"Bu arada Akşam gazetesine de birkaç resim gönderdim. İstanbul'a ilk seyahatimde Akşamcılarla tanışmıştım. Çizgilerim orada da hem beğeniliyor ve hem de himaye ediliyordu. Günlerden bir gün Akşam'dan mektup aldım. Her gün bir karikatür çizmem ve İstanbul'a gelmem isteniliyordu. Hayatımın gidişini de tanzim edeceklerini yazıyorlardı."

Cemal Nadir, bu tekliften sonra gidip gitmeme konusunda tereddütler yaşar. Bursa'da tabelacılıktan edindiği kazanç fena değildir. Fakat Bursa ona küçük gelmektedir. Çok acı hatıralarla ayrıldığı basın dünyasının parlıtısı, cazibesi, her şeye rağmen onu çekmeye devam etmektedir. Sonunda teklifi kabul eder.

İstanbul'a ikinci gelişi Cemal Nadir'in hayatında yeni ve parlak bir dönemin başlangıcıdır.

*Cemal Nadir, Akşam gazetesi balkonunda
Selami İzzet (Sedes) ile, 08 Mayıs 1929, İstanbul*

Çarşı manzaralarından:

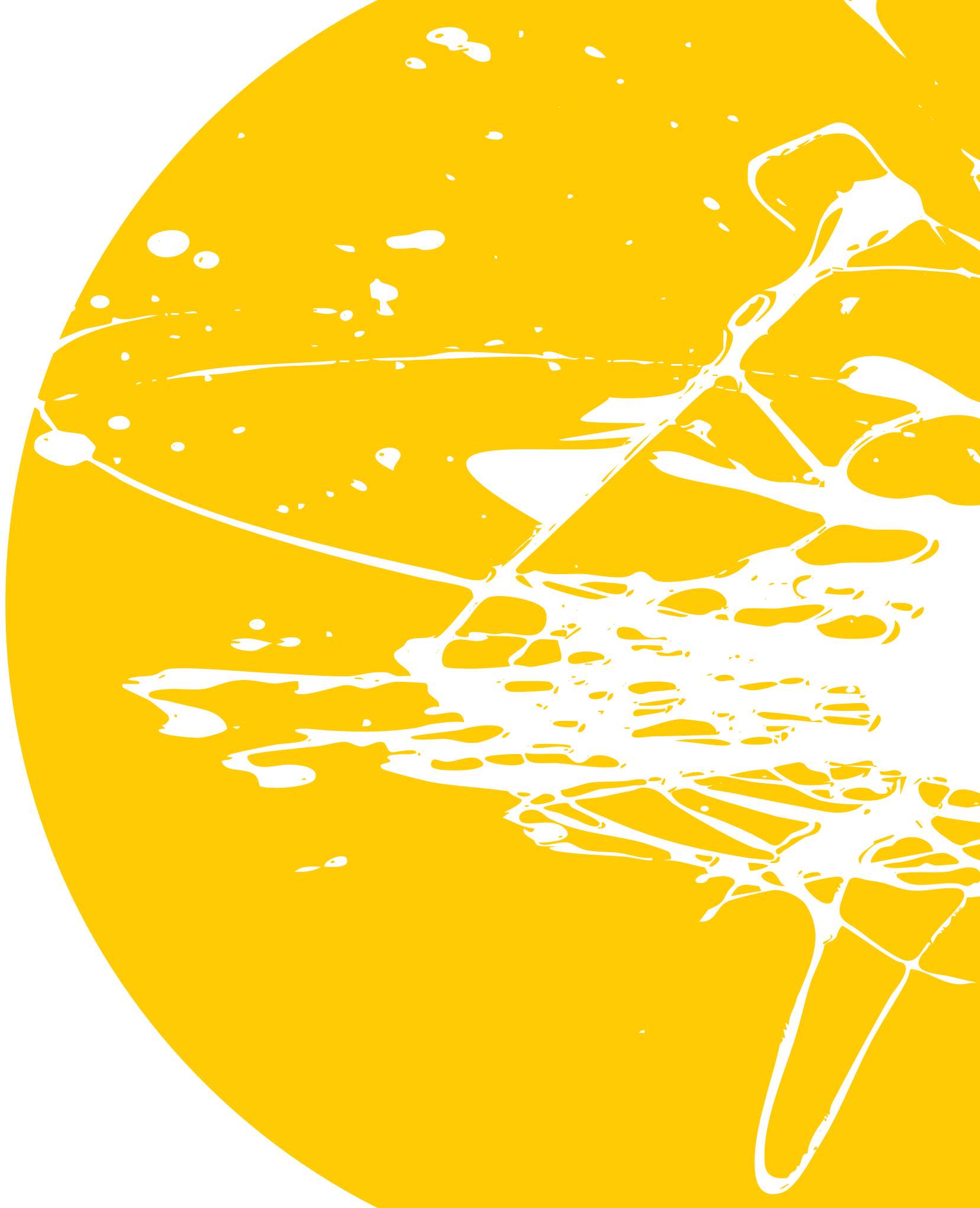

Esnaf — Bir müşteri geliyor..

15 Eylül 1930, Akşam

10 Temmuz 1930, Akşam

1929

AMCABEY DOĞUYOR

Cemal Nadir'i öncü bir karikatürist yapan en önemli özellik yarattığı çizgi tipleridir. Yarattığı en ünlü tipi Amcabey'dir.

"Son Posta gazetesinin çıkacağı rivayetleri dolaşıyordu. Bize rakip olacak bu gazeteden faik olmamız lazımdı. Her muharrir kendi sahasında bazı yenilikler yapmak için faaliyete geçmişti. Benim de kendi janrımda bazı yenilikler yapmam icap ediyordu. Yeni şeyler zaruretlerden doğar derler. Amcabey de böyle bir zaruretin neticesi oldu, ilk önceleri bir hayvan tipi düşündüm. Sonra bu sevdadan vazgeçerek fiziki yaratılış itibarıyla tamamiyle aksim olan Amcabey'i ortaya koydum. Ömer Seyfettin'in meşhur Efruz beyinin benim tipim üzerinde büyük ilhamı vardır."

افروز بلك دور عالم سياحتي

بكين آق آقدين بر كوچك اولم تريبه
ايندى كبر كيمه ميرنده لوجا بر
چووله دامدن آقجان خيرسى پالا
مندی . فط عكس تصادف !.

ياخامه كوچكلى تريبه ايندوب
آيتمه بر مقدميك ماهر در. الله قايلىش
سوقاقى نولرى اونك رحله خدرينده
پرر بر ندهياز اولور بيغاور!

افروز بك كين سه فاعد
ايدلشدر. فرقدن سوكر اصرينك
اوزمير. حياتده بر نيمى مسال حيوان
تريبه اينكدر .

زوالى فينواقديسه اين بر خمدت
مداومتارى اكرانده اوزامشى ! ..
و نهايت جاسر بر حلقه كره ميدلكه
سهرقش . خيرسزه درحال قاچمشى .

ندا كرفينواقديسه اين بر خمدت
افتن اولق ايچون خيرسى اولامجه
قوتيه ديشلرئك آزاسه آلمشى .
فط خيرسز او قادار آغوردى كه :

بر كچه كوچكك فرادوش دوپان
افروزك درحال باشنده تا كيه سيك
ياقويه فيلامنى و تام صيراستنده
كوچكى آرقا باجقارندن تم لاملامشى !

افروز بك كوچوك آرسلان بيك سه و ممش
افروز بلك اوزون بروقده پارلمانز
ياوروك چوق خوشه كيشمشى !
[سوچك كلچك نسخهده]

درحال بدنى ووروب بو نيك
ياورون قوجقلامشى . مينى مينى
آرسلان اولم چاپين و پارلمانزى كه
نهرقايئش هر كسى ناصيل نورقونمشى !

افروز بلك اين بر تصادف
امدادينه پيشمشى ! بر كون سوقاقده
لوجاننده بر آرسلان ياوروسى سالان
بر هندلره راست كمشى .

مدبر مسئول : اورخان سيني جمهوريت مطبعهسى — ١٦ —

Amcabey'e giden yolda ilk denemesi Efruz Bey" adlı bir tip denemesidir. 1924'te haftalık mizahi çocuk gazetesi olan Resimli Dünya'da yarattığı "Efruz Bey" tiplemesi "Amcabey" in ilk örneklerini teşkil eder.

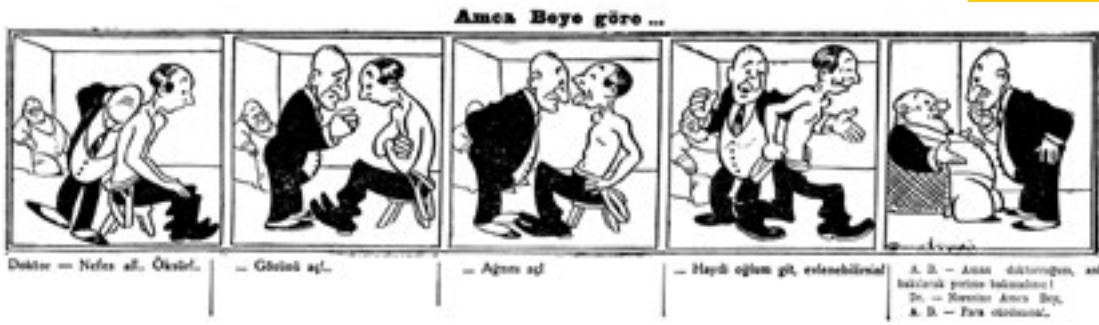

Amcabey; melon şapkası, kelebek gözlüğü, papyonu, redingotu ve elinden hiç eksik etmediği şemsiyesiyle Nasreddin Hoca gibi lafı gediğine koyan bir halk filozofudur.

"Elbisesini Şarlo'nun halka çok şirin görünen giysisindeki mantıksızlıktan aldım. Şişmanlığına gelince... Ben şişmanlara bayılırım. Şişmanların daimi ve devamlı bir neşeleri vardır. Ekseriya neşesizim; neşelilerin hayranıyım. Şapkasına gelince, Amcabey'in şapkaların en gülüncünü giymesi gerekiyordu. Onun için melon!.."

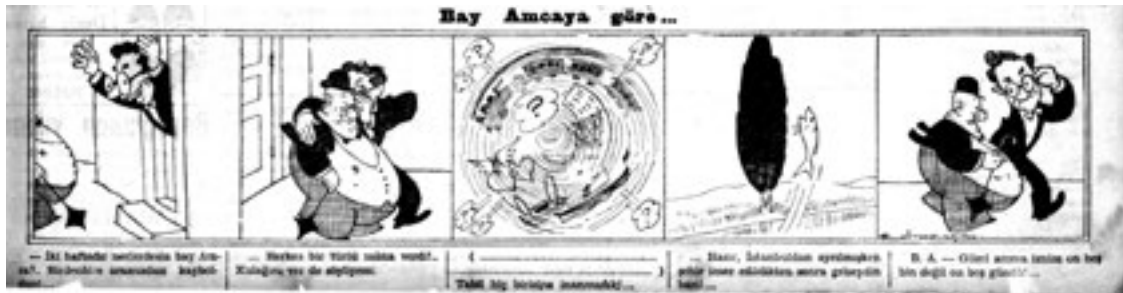
23 Ağustos 1929, Akşam

18 Kasım 1931, Akşam

12 Haziran 1933, Akşam

14 Eylül 1936, Akşam

Cemal Nadir, bir radyo konuşmasında kendisine sorulan; "Amcabey'i nasıl doğurdunuz?" sorusunu şöyle yanıtlamıştır:

"Bu kendimin de henüz çözemediğim bir meseledir. Ben mi Amcabey'i doğurdum, yoksa o mu beni doğurdu, pek farkında değilim. Çünkü Amcabey'i seven birçok okuyucular beni Amcabey vasıtasıyla tanırlar!.. Zaten bu zayıf cüsseye Amcabey gibi koskoca bir şahsiyeti doğurmak pek akla uygun değildir!.. Fakat bazen küçücük, mini mini hadiselerin büyük olaylar doğurduğu olmuyor mu?.. Mesela şu muazzam Cihan harbi bir küçük Danzig hadisesinden doğmuştur."

Amcabey o kadar halktan birisidir ve halk tarafından öyle tutulmuş ve sevilmiştir ki neredeyse gerçekten yaşayan biri gibi görülmeye başlanmıştır. Amcabey tipi kısa zamanda şöhreti yakalamıştır, öyle ki çizeri Cemal Nadir'in şöhretini gölgede bırakır ve Cemal Nadir şaka yollu da olsa bu durumdan şikâyet eder:

“— Amca Beyden çok memnunsunuz tabii.-
— Çok sevişiriz- Nasıl sevişmiyelim ki birbirimizi en iyi anlıyan iki kişiyiz. Kendisinden şikâyetçi olduğum noktayı biraz evel de tekrarladım: Amca Beyin beni adeta ihmal ettiren şöhreti! Bakınız şu çekmecelere. Onun namına gönderilmiş mektuplarla dolu. Ricalar, tavsiyeler, takdirler, nasihatler ve danışmalar hep ona. Sade nüktelerile, düşüncelerile, tavırlarile değil sıhhatile de alâkadar oluyorlar. "Cemal Nadir bu karakışta sırtına bir palto alamadı!» diye gazetelere ilân versem kim aldırır? Buna mukabil geçen kış, karikatürün birinde Amca Beyin sırtına palto giydirmedik diye, bütün hayır ve hasenat sahipleri harekete geldiler:
"—Aman Amca Beyciğim, bu ne ihtiyatsızlık., soğuk alacaksın diyenlerin, palto hediye etmeğe kalkanların haddi hesabı yoktu.
Geçenlerde bir mecliste takdim edildiğim bir hanımefendi de:
— Siz evlenmek istiyormuşsunuz? diye sordu. Meğer beni Amca Beyin oğlu zannediyormuş.
— Oğlu değilim efendim, babasıym! dedim de, hayretler içinde kaldı. ”

Esen, Mekki Sait, "Cemal Nadir ve Meşhur Amca Bey"ini ziyaret.

19 Temmuz 1933, 7 gün

Sayı : 51

Amcaber

Vurgunen — Ben içerden, sen dışardas, şu dünyayı elbet bir biçime sokacağız.

Amalmedit

AMCABEY DERGİSİ

Cemal Nadir, Akşam'da çalışmaya başladığı ilk yıllarda yarattığı tipler içerisinde en ünlüsü ve en sevileni olan "Amcabey" in adını taşıyan bir mizah gazetesi çıkarır.

5 Aralık 1942 - 25 Mart 1944 tarihleri arasında, toplam 69 sayı okuyucuyla buluşan Amcabey'in ilk sayısında Necmettin Sadak şunları yazar:

"...Son yılların bu derin halk filozofuna hemen her gün rastlarız. O hep bizimle beraberdir. Bizi olup bitenlere dair tek cümlelik cevaplarıyla bazen güldüren, ekseriya tebessümle düşündüren, fakat hiçbir defasında soğukluğa ve bayağılığa düşmeyen bu rind, babacan şahsiyet, sanmayınız ki resimdir. O, bütün bir devrin, nükteli yani en anlayışlı ve iyi anlatışlı psikolojik tarihidir. Sahifelerini millete daha geniş açmak istedi."

Savaşın yarattığı buhran havasına hapsolmuş halkın tebessüm etmesini sağlayan Amcabey, kısa süren yayın ömründe kapısını amatörlere açmasıyla da ayrı bir önem kazanmıştır.

Amcabey'in ilk otuz üç sayısı, dört sayfa olarak gazete formatında, otuz dördüncü sayıdan itibaren dergi formatında ve on iki sayfa olarak yayımlanmıştır.

Yazar ve Şair Kadrosu

Rıza Ruşen Yüceer, Burhan Felek, Mahmut Yesari, Sermet Muhtar Alus, Hüseyin Rifat, Vasfi Rıza Zobu, Abidin Daver, Ahmet Hamdi Başer, Ahmet Kutsi Tecer, Aka Gündüz, Asaf Hallet Çelebi, Bürhan Cahit Morkaya, Esat Mahmut Karakurt, Fazıl Ahmet Aykaç, Faruk Nafiz Çamlıbel, Hikmet Feridun Es, Hüseyin Cahit Yalçın, Hüseyin Rahmi Gürpınar, İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Nadir Nadi, Necip Fazıl Kısakürek, Necmeddin Sadak, Neyzen Tevfik, Nurettin Artam, Nurullah Ataç, Oktay Rifat Horoz, Orhan Nebi, Orhan Seyfi Orhon, Orhan Veli Kanık, Reşit Halit Gönç, Refik Halit Karay, Rıza Tevfik, Yahya Kemal Beyatlı, Yusuf Ziya Ortaç,

Karikatürist Kadrosu

Selma Emiroğlu, Semih Balcıoğlu, Turhan Selçuk, Salim Ekşi, Sadi Berger, Nehar Tüblek, Melih Koray, Ali Suat, Ali Ulvi, Firuz Aşkın, Orhan Kaşıray, Ercüment Baktır, Vasıf Erak, Talat Tekin, Melih Koray, Ali Suat, Adnan Başarer, Abdi İpekçi, H. Sezen, F. Ceyhan, M. Atalay ve Nuri.

**CEMAL
NADİR**
EVİNE DÖNÜYOR

SİNEMA

Mickey Mouse nasıl doğdu? 200 metre uzunluğunda bir film için 5000 resim yapmak lâzım geliyor

(Mickey Mouse) yi tanıyanlar artık kalmamıştır. Bu senenin her kesiminde bütün sinemalar bu küçük farecin bir çok filmiyle dolmuştur. Büyük küçük herkes bu filmiyle zevkle eğleniyor. Fakat bu filmiyle nasıl yapıldığı hakkında hiç bir şey bilmiyoruz.

(Mickey Mouse)yi ortaya çıkaran Walt Disney isimli bir Amerikalıdır. Walt Disney onun böyle, küçük bir farecin. Anı yaşadığı zamanlarda Walt Disney bir zamanlar meşhur bir karikatürist olarak, bugün gazetelerde karikatürler yapmak zevkini biliyordu.

Walt bu meşhurluğu çok sevdi. Bugün resimler çiziyor, çizim yapıyor. Delikanlı bu resimden Chicago gazetelerine

(Mickey Mouse) yi yaratan olan Amerikalı olan Walt Disney

gönderdi. Fakat gazetelerden birini kendisine yitiriverdi. Kendi filmi yapmak için, buna da aldırgı standıldı.

Genç ressam bunun üzerine Chicago'dan ayrıldı ve başka bir yere gitmeye mecbur oldu. Üç yıl süren bir yolculuğu sonunda Kansas City'ye geldi ve orada çalışmaya başladı.

Filmde: 100 metrekare. Mimarlıkta ilk defa olarak, gazetelerin karikatürleri Cretel Nade Bey tarafından bir çok karikatür filmi vücutta getirilmek üzere, Cretel Nade Beyin dört aydınları meşgul olduğu bu eserin hazırlanması meşhur (Amca Bey) dir. Bu filmi senaryosunu yazdıran Ak İbrahim 1935 yılında

meş. Bütün gün uğraşır, 4 saatte bir başka bir gazeteye yazıyor, resimlerini kabul ettirmeye çalışıyor. Bütün bu uğraşına pek az maaş veriyor, delikanlı yüz ağ bir hayat yapıyor.

Bunun üzerine tek bir Chicagoya gitti ve orada çalışmaya başladı. O kadar çalıştı ki sonunda kendisiyle kendisini karşılamaya başladı, günün için, sinema sektörüne girmek üzereydi. Fakat senaryo yazmaya çalışırken her günün her saatine çalışıyor, her günün her saatine çalışıyor.

Ekseri küçük filmci olarak çalışıyor. (Walt Disney) de bu parayı topladı bir gün büyük bir film için çalışmaya başladı. Bu filmi yapmak için çok çalışıyor, her günün her saatine çalışıyor.

Sinema sektörüne girerken kendisi de çok çalıştı. Sinemada çalışırken kendisi de çok çalıştı. Sinemada çalışırken kendisi de çok çalıştı.

Yeni filimler

Universal şirketi Avrupada çıkacak

"Universal Picture Corp. bu hafta, Avrupa'da çıkacak bir filmi duyurdu. Bu filmi çıkarmak için çok çalışıyor. Bu filmi çıkarmak için çok çalışıyor.

"Bu hafta, Avrupa'da çıkacak bir filmi duyurdu. Bu filmi çıkarmak için çok çalışıyor. Bu filmi çıkarmak için çok çalışıyor.

"Bu hafta, Avrupa'da çıkacak bir filmi duyurdu. Bu filmi çıkarmak için çok çalışıyor. Bu filmi çıkarmak için çok çalışıyor.

"Bu hafta, Avrupa'da çıkacak bir filmi duyurdu. Bu filmi çıkarmak için çok çalışıyor. Bu filmi çıkarmak için çok çalışıyor.

Mimarlıkta resimleri fotoğraf makinesine çekiliyor

gün çalışıyor. Bütün gün çalışıyor, 4 saatte bir başka bir gazeteye yazıyor, resimlerini kabul ettirmeye çalışıyor. Bütün bu uğraşına pek az maaş veriyor, delikanlı yüz ağ bir hayat yapıyor.

Bunun üzerine tek bir Chicagoya gitti ve orada çalışmaya başladı. O kadar çalıştı ki sonunda kendisiyle kendisini karşılamaya başladı, günün için, sinema sektörüne girmek üzereydi. Fakat senaryo yazmaya çalışırken her günün her saatine çalışıyor, her günün her saatine çalışıyor.

Ekseri küçük filmci olarak çalışıyor. (Walt Disney) de bu parayı topladı bir gün büyük bir film için çalışmaya başladı. Bu filmi yapmak için çok çalışıyor, her günün her saatine çalışıyor.

Sinema sektörüne girerken kendisi de çok çalıştı. Sinemada çalışırken kendisi de çok çalıştı. Sinemada çalışırken kendisi de çok çalıştı.

Sinema haberi

Bütün Dava "The age for the..."

"Bütün Dava "The age for the..."

"Bütün Dava "The age for the..."

"Bütün Dava "The age for the..."

"Bütün Dava "The age for the..."

Mickey Mouse filmi için senaryo hazırlanıyor

bir senaryo yazıyor. Bütün gün çalışıyor, 4 saatte bir başka bir gazeteye yazıyor, resimlerini kabul ettirmeye çalışıyor. Bütün bu uğraşına pek az maaş veriyor, delikanlı yüz ağ bir hayat yapıyor.

Bunun üzerine tek bir Chicagoya gitti ve orada çalışmaya başladı. O kadar çalıştı ki sonunda kendisiyle kendisini karşılamaya başladı, günün için, sinema sektörüne girmek üzereydi. Fakat senaryo yazmaya çalışırken her günün her saatine çalışıyor, her günün her saatine çalışıyor.

Ekseri küçük filmci olarak çalışıyor. (Walt Disney) de bu parayı topladı bir gün büyük bir film için çalışmaya başladı. Bu filmi yapmak için çok çalışıyor, her günün her saatine çalışıyor.

Sinema sektörüne girerken kendisi de çok çalıştı. Sinemada çalışırken kendisi de çok çalıştı. Sinemada çalışırken kendisi de çok çalıştı.

Cavada sinema

Bütün Dava "The age for the..."

"Bütün Dava "The age for the..."

"Bütün Dava "The age for the..."

"Bütün Dava "The age for the..."

"Bütün Dava "The age for the..."

Mickey Mouse filmi için senaryo hazırlanıyor

bir senaryo yazıyor. Bütün gün çalışıyor, 4 saatte bir başka bir gazeteye yazıyor, resimlerini kabul ettirmeye çalışıyor. Bütün bu uğraşına pek az maaş veriyor, delikanlı yüz ağ bir hayat yapıyor.

Bunun üzerine tek bir Chicagoya gitti ve orada çalışmaya başladı. O kadar çalıştı ki sonunda kendisiyle kendisini karşılamaya başladı, günün için, sinema sektörüne girmek üzereydi. Fakat senaryo yazmaya çalışırken her günün her saatine çalışıyor, her günün her saatine çalışıyor.

Ekseri küçük filmci olarak çalışıyor. (Walt Disney) de bu parayı topladı bir gün büyük bir film için çalışmaya başladı. Bu filmi yapmak için çok çalışıyor, her günün her saatine çalışıyor.

Sinema sektörüne girerken kendisi de çok çalıştı. Sinemada çalışırken kendisi de çok çalıştı. Sinemada çalışırken kendisi de çok çalıştı.

Amca Beyin bir filmi hazırlanıyor

Bütün Dava "The age for the..."

"Bütün Dava "The age for the..."

"Bütün Dava "The age for the..."

"Bütün Dava "The age for the..."

"Bütün Dava "The age for the..."

Mickey Mouse filmi için senaryo hazırlanıyor

“AMCABEY PLAJDA” FİLMİ

Cemal Nadir, Walt Disney'den etkilenecek "Amcabey Plajda" adlı bir çizgi film denemesinde bulunmuştur. Bu filmin öyküsü Rıza Ruşen'in anlatımıyla şöyledir:

"Amcabey sabahleyin erkenden sokağa çıkıyor. Sokak feneri gözlerini kapatmış, başı bir yana eğilmiş, güneşin doğmasını beklemektedir. Fenerin altında, bir taksi otomobili, dört tekerleğini öne arkaya uzatmış projektör gözlerini yummuş, tembel bir kedi rehavetiyle uyumaktadır. Amcabey gelip kornayı çalıyor. Kapalı duran lamba gözler aralanıyor, lastik tekerlek ayaklar toplanıyor, öndeki tampon tıpkı bir ağız gibi esniyor, Amcabey işte bu minval ile plaja gidecek."

İşte birkaç cümleyle anlatılan bu hareketler için Cemal Nadir beş-altı yüz resim çizer. Ancak bu işin tek başına yapılmasının imkânsızlığını görerek, vazgeçer.

Filmden: 102 nci sahne

Filmden: 544 üncü sahne

Genç sanatkar Cemal Nadir
Gözlüğü altında dünyayı bambaşka
gören bir insandı.

Emal Madrid

Cemal Nadir ve kızı Gönül, Bursa'daki aile evinin bahçesinde. Mayıs, 1930

Soldan: Kız kardeşi Nimet Hanım, eşi Melahat Hanım, annesi Nuriye Hanım, kızı Gönül. Mayıs, 1930, Bursa

"Doğrusu, ilk zamanlar, onda çizgi kudretinden ziyade mevzu bulmak, can hadiseleri karikatür lejandı haline getirmek, yani bir nevi muharrirlik kabiliyeti daha barizdi. Öteki ressamlardan, - ki, «mevzu verde resim yapalım!» diye muharrirlere balta olurlar - bu hususiyetle temayüz ediyordu. Fakat, AKŞAM, pek çoklarına olduğu gibi, Cemal Nadirin de bir sahası, bir mektebi oldu. Onda çizgi dehası da böylece, şahsiyetini arıya arıya inkişaf etti; bugünkü halini buldu."

Vâlâ Nureddin

1930

Akşam gazetesinin düzenlediği "Gürbüz Çocuklar" müsabakasında hakem heyetinde yer alan Cemal Nadir çocuklara hediyelerini veriyor. 1930, İstanbul (İBB Atatürk Kitaplığı Arşivi)

18 Temmuz 1930, Akşam

11 Temmuz 1930, Akşam

15 Mart 1931, Akşam

Cemal Nadir ve eşi Melahat Hanım.

Temmuz 1931, Maslak

1931

Tebrik

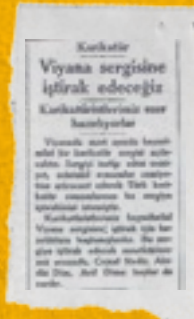
Resam Osman Ef. ye: Çırdığım karikatür, üfkerini utuğu mecazına, noktası noktasına başka gazetelere nakletmekte fevkalâde muvaffak oluyorsunuz. Zaten âlisini medek namına tebrik ederim efendim!
Cemal Nadir

— Üstâd, siz niçin Mickey - Mouse gibi hareketli resimler yapmıyorsunuz?

Cemal Nadir'in cevabı şikâyet doludur:

— Buna lüzum görmüyorum... Çünkü benim resimler zaten hareket halinde... Sağdan, soldan yürütüp duruyorlar!

05 Aralık 1931, Akşam

31 Temmuz 1931, Akşam

Alacaklı — Bessafendi sizin yok değil mi?
Havım — Allah Allah! Bende yaşadığım nasıl da töhmet!
— Faccereden beni gördü deli,

26 Aralık 1932, Akşam

02 Eylül 1932, İstanbul

— Ben (Kâğıdın) edineceğim soruyorum senin?
— Kanaatimden ibaret.

15 Ocak 1932, Akşam

— Faccereden benim de yaşadığım nasıl da töhmet!
— Allah Allah! Bende yaşadığım nasıl da töhmet!
— Faccereden beni gördü deli,

21 Aralık 1932, Akşam

— Faccereden benim de yaşadığım nasıl da töhmet!
— Allah Allah! Bende yaşadığım nasıl da töhmet!
— Faccereden beni gördü deli,

04 Temmuz 1932, Akşam

— Faccereden benim de yaşadığım nasıl da töhmet!
— Allah Allah! Bende yaşadığım nasıl da töhmet!
— Faccereden beni gördü deli,

14 Ekim 1932, Akşam

1932

10 Mayıs 1933, Akşam

— Sen modern adamsın, evine giyim bir elektrikli elbiseyi al, rahat edersin.
— Anlaş?

24 Eylül 1933, Akşam

31 Mayıs 1933, Akşam

1933

... Amaç Boys göre...
... Amaç Boys göre...
... Amaç Boys göre...
... Amaç Boys göre...
... Amaç Boys göre...

Erkeklerin kadın kıyafetlerinde gezmeleri moda olursa...

İsmail Nâzım K. B. Cevdet Karim B. Fıyazo mabret Fikri B. Fide mabret Fikri B. Nizam Hilvan B. Mâhî mabret Kızıl B. Beyfendi Anaf B. Sual Anaf B.

Kadınların erkek, erkeklerin kadın kıyafetinde gezmeleri moda olursa...

Yusuf Ziya B. H. Tarık B. Tahir Nadi B. İzzet Melik B. C. Mahtar B. M. Ann B. B. Cahit B. Ç. İbrahim B. (Daha var)

Erkeklerin kadın kıyafetinde gezmeleri moda olursa...

Arşad Mehdi B. Ahmet Şükrü B. İsmail Hilvan B. Aşrafı Ahmet B. Mevlâ Cemil B. Yusuf Nâzım B. Said Yankı B. (Fikri) Duraklı B.

Erkeklerin kadın kıyafetinde gezmeleri moda olursa...

Fahreddin Karim B. Osman Cemal B. Rogat Nuri B. L. Hüsnü B. Selâh Şevki B. Fikri İzzet B. Orhan Seyfi B. Hüsnü Bekir mabret Ali B.

Erkeklerin kadın kıyafetinde gezmeleri moda olursa...

Mecidiye Saik B. Esat Tahsin B. Salim İsmet B. İskender Fahreddin B. Uvi B. Hikmet Feridun B. Hilal B. M. Rıza B. Ayvaz B. Sermet Halik B. Arma B. Du Ca-Saklı

Kadınların erkek, erkeklerin kadın kıyafetinde gezmeleri moda olursa...

Sarıya Cahit H. (YK - M) B. Dr. Ahmet Anar B. Operatör Emin B. Zeki İsmet B. Faruk Nafiz B. Muhlisin B. Nakiye H.

Erkeklerin kadın kıyafetinde gezmeleri moda olursa...

Adil Ayvaz B. Haydar Rifat B. Muhlisin Saik B. Reşit Hüseyin B. Yunus Şakir B. Hamidullah Şakir B. Zaro Ağa İsmail Hüseyin B.

Erkeklerin kadın kıyafetinde gezmeleri moda olursa...

Aldırdır Ziya B. İ. Hüseyin B. Zeki Paşa Hüseyin Hüseyin B. Hüseyin Cahit B. Ahmet Cevat B. Kemal Saik B. Yusuf Akşar B.

Yeni bir resim sergisi

Beş ressam ve bir heykeltıraştan mürekkep bir grup teşekkül etmiş ve adını «Do» koymuşlardır. «Do» grubu dün ilk sergisini açtı. Sergi yalnız desenleri ihtiva ediyor. «Do» grubunu teşkil eden sanatkarlar şunlardır: Ressam Abdülmümin Dıno, ressam Cemal Sait, ressam Elif Naci, ressam Zeli Faik, heykeltıraş Zühra. «Do» grubu resmî teşekkül değildir. Sadece bu altı sanatkar aralarında toplanmışlar ve bir fikir birliği yapmışlar, sergilerini açmışlardır.

Bu serginin yalnız edesenselerden teşekkül etmesi büyük bir yeniliktir.

«Desens» yani yalnız beyaz kâğıdın ve siyahı kalemle yapılan resim, sanatkarın hakiki kuvvetini göstermesi itibarıyla çok kıymetli ve enteresandır.

Bu münasebetle dün açılan sergiden bir intiba dercediyoruz. Resimde grup sanatkarları ve ziyaretçilerden bir kısmı görünmektedir.

1933, Nisan, Laleli, Cemal, Melahat

Ağustos 1934

Eylül 1934, Bursa

1934

09 Kasım 1934, Akşam

"Türkiye'de ilk karikatür sergisini 1934'te açtım. Bu sergi hiçbir resim sergisinin görmediği bir rağbetle karşılandı. Sebebi meydanda: Halkın neşeye olan ihtiyacı! Tiyatrolar, sinemalar da böyledir. Dikkat ederseniz Şehir Tiyatrosunun komedi kısmı, dram kısmından daha çok rağbet görür.

Bütün komedi artistleri gibi, ben de güldürmenin ağlatmaktan çok daha zor olduğunu söyleyeceğim.

Bu itibarla en kıymeti bilinecek insanların komedi artistleri ile mizahçılar olması icap eder düşüncesindeyim. Esasen Fransızlar komik Şarlo'ya ve Miki Mausun babsına en büyük nişanları olan 'Lejyon Dönör'ü vermekle bunu isbat ve ilan etmişlerdir."

24 Mart 1934, Akşam

Biz (AMCA BEY) i ve Cemal Nadiri Pek - çok beğeniyoruz -

AC

Yamyamın Rüyası!

Cemal Nadir'in en çok beğendiği eserleri:

Hergün güzel ve sanatkârane karikatürlerini seyrettiğimiz (Cemal Nadir) ve onun eseri (Amca Bey) i taktir etmeyen yoktur. Bu kıymetli karikatürist ise kendi kendini tenkit eder.

(Cemal Nadir) gızsız temiz sanıklarının çok iyi arkadaşdır. Geçen gün idrîmler gelmişti kendisi yine böyle bir eserini tenkit ederken sorduk: Şimdiye kadar yaptığın karikatürler içinde en çok hangisini beğeniyorsun?

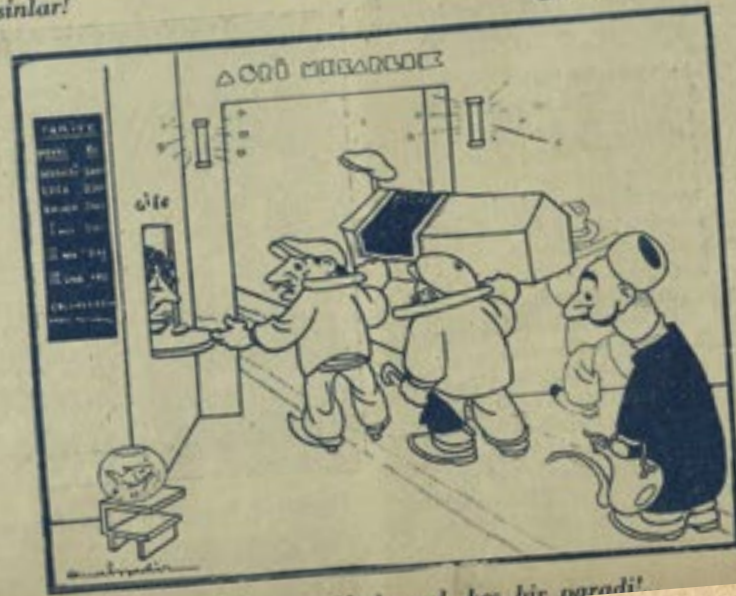
Cemal Nadir: gâldâ ve ertelâ gün bize en çok beğendiği karikatürlerini getirdi. Bizi de Büyük bir sevinçle bu karikatürleri baskı yaptırıyoruz.

Salamon - Allo allo !.. Orası Hasköy mü?.. Burası Yeşilköy!.. Bohuraçi sen misin?.. Ben Salamon! Senden bir ricam var Bohuraçi: Ördek otlamak için şimdi silâh parlatıyorum, rica ederim, komşulara haber ver korkmasınlar!

Cemal Nadir (Amca Bey) ile

Asri mezarlıkta: - Madmazel, kes bir paradi!

BA

'Cemal Nadir, kendi yaptığı karika- türlerden hangisini beğeniyor

Bizim mezarlıklarda:
Ziyaretçi — Eyvaaaah!.. Acaba
babamın [mezarı] hangisiydi?..

Belediyenin aman vermez taki-
batı sayesinde yiyecek maddelerin
otomobillerde satıldığına resmi!..

Tramvaydakiler — Bizimki
işini artırmış!.. Artık otomobille
gidip geliyor..

Şehirli — Spor yapmak için si-
zin köye geliyorum!
Köylü — Kimin tarlasında ça-
alışacaksınız?..

Misafir — Bu da ne?..
Evsahibi — Ne yapayım bira-
der, doktor hergün taze yumur-
ta iç dedi!..

Yeni tetkik:
Kadın — Bana bak macuncu,
"Sinemi sadpare kaldın, üri
müjgânın kadar..." şarkısını
çolsana!..
Macuncu — Alofranga mı,
olaturka mı olsun?..

o — Acaba bugün iane mi top-
lanıyor?!

— Hayrola?..
— Evin önüne bir ağaç diktimde..

Gelecek sayıda:

Türk ordusunun kahra-
manlar yuvası
KULELİ
Askerî Lisesinde ...

Her sene Harbiyeye yüzlerce
genç veren bu büyük lise:
Türk irfan hayatının iftihar
ettiği bir eserdir.

31 Ocak 1935, İstanbul

13 Haziran 1935, Akşam

16 Şubat 1935, Akşam

1935

12 Mart 1935, Akşam

Ankara 11.5.1935

Nâzım Hikmet'e

19. II. 936

Cemal Nadir

CEMAL NADİR

1935

1934

Historical newspaper clippings and photographs, including a large section with multiple columns of text and images.

BUY GAZ

1936

BURSA'DA İLK SERGİ

Bursa Halkevi Güzel Sanatlar kolu tarafından düzenlenen Cemal Nadir karikatür sergisinin açılışı 24 Mayıs 1936 tarihinde bugünkü Tayyare Kültür Merkezi'nde yapılır.

Bir hafta boyunca açık kalan sergi Bursalılar tarafından ilgiyle karşılanır. Sergi açılışında Cemal Nadir "Resimde Mizah ve Mizahın Tarihi Değeri" üzerine bir konuşma yapar:

"Bu gün Halkevimizin kıymetli yardımıyla, ve yüksek huzurunuzla açılan bu sergi, büyük noksanları itibariyle Bursa için belki bir kazanç değildir. Fakat sanat hayatımın en şerefli ve büyük bir hâdisesini teşkil ediyor. Bana bu imkânı veren sayın Halkevimize, ve aziz hemşehrilerime en candan teşekkürlerimi ön söz olarak arz ederim..."

Öğretmen-Şair İlhan Şevket (Aykut) ve Ankara'dan özellikle bu sergi için gelen Manisa Milletvekili Kazım Nami (Duru) birer konuşma yaparlar. Sergiye katılanlar arasında Cemal Nadir'le aynı yaşta olan biri daha vardır, Nâzım Hikmet.

Nâzım Hikmet, sergi sonrasında izlenimlerini Akşam gazetesinde Orhan Selim imzasıyla şöyle aktarır:

"Ben sergideydim. Ben, Orhan Selim, ne söylemek istiyor? diye belki merak edersiniz. Söyliyeceğim şu: Bursada açılan Cemal Nadir karikatür sergisi şimdiye kadar hiç bir sanat sergisinde görülmiyen bir kalabalık toplamıştı. Gerek kemmiyet, sayı bakımından, gerekse keyfiyet bakımından bu sergiye gelenler dikkate değer. Sayı bakımından: Kalabalık müthişti. Keyfiyet bakımından: Bu müthiş kalabalığın müthiş bir ekseriyeti, talebeler, esnaflar, üstü başı işten yeni çıktığını belli eden "halk" tı. Cemal Nadir, sergisine böyle bir kalabalığı çekebildiği için bahtiyar olsun ve yan yolda durmadan sonuna kadar götürsün işini!"

Soldan ikinci: Musa Atas, Cemal Nadir, Piraye Hanım, Kâzım Nami Duru, Nâzım Hikmet, Cahide Hanım, Macide Hanım ve İlhan Şevket

İlhan Şevket, Zehra Budunç, Cemal Nadir ve Rıza Ruşen
1936, Bursa

**Bursa Halkevinde
Cemal Nadir sergisi**
Bursa Halkevi güzel sanatlar kolu tarafından Bursada 24 mayıs 1936 pazar günü saat 17 de karikatüristimiz Cemal Nadirin eserlerinden mürekkep bir sergi açılacaktır. Sergi bir hafta müddetle açık kalacak ve bu münasebetle iki sanat konferansı verilecektir.

Filj yolunda:
— İsmi mi gily gilye ni slayın. Süzüm?
— Süzüm bu, yalın gilye ni, bülü boğuluram! —

24 Ağustos 1936, Akşam

Rıza Ruşen, ?, Zehra Budunç, Cemal Nadir, İlhan Şevket. ?
1936, Çekirge

Bir kilo arıvı alabdim adımı! —

14 Mayıs 1936, Akşam

Göndör 1934

SUDAN & JOHNSON

Tarih — «Gömelim gel seni tarihe desem, sığmazsın...»

Ölüm — Yenemediğim insan!..

Ebedi yasamız...

Ebedi buğumuz...

Atamızın emanetleri...

Ölen Atatürk...

Yapayan Atatürk...

Yakınca bakılan gidi...

10. YIL

1939

Anatol

Vasıyet!

25 Ağustos 1939, Akşam

08 Kasım 1939, Akşam

09 Nisan 1939, Akşam

22 Mayıs 1939, Akşam

1943-44

12 Ekim 1943, Cumhuriyet

10 Ekim 1943, Cumhuriyet

04 Ekim 1943, Cumhuriyet

15 yıl çalıştığı Akşam gazetesini bırakarak 1943 yılında Cumhuriyet gazetesinde çizmeye devam eder. Cumhuriyet gazetesine geçme nedenini arkadaşı Avni İnsel'e şöyle açıklar:

"Dar yakalı elbiseler giydiğim halde iki yakamı bir türlü bir araya getiremiyorum. Şu yokuş Yunus Nadi gibi birkaç babacan patrona daha sahip olsa Babiali gazetecilerin Darülacezesi olmaktan kurtulur!.."

Ülkemizde yükselen Nazi hayranlığına, giderek artan Hitler Faşizmine çizgileriyle karşı durur ve savaşın tüm kötülüklerini çizgilerinde sıkça işler. Savaş döneminin yarattığı yeni zengin ve vurguncu tiplerini de çizdiği karikatürlerle eleştirmiş, savaşla beslenen asalakları cesur çizgileriyle ortaya dökmüştür.

09 Kasım 1943, Cumhuriyet

1945-46

20 Temmuz 1946, Cumhuriyet

İlk kadın karikatürist Selma Emiroğlu ve Cemal Nadir Güler.

19 Mart 1946, Cumhuriyet

Uç karikatüristimizin eserleri Amerikada teşhir edilecek

Şehrimizdeki Amerikan haberler servisinin delâletiyle, fabrikatürisi Cemal Nadir, Orhan Orai ve Ramaz Gökşen'in eserlerinden mürekkep bir karikatür koleksiyonu teşhir edilmek üzere Amerikaya yakında gönderilecektir.

13 Ekim 1946, Vakıf

— On iki aydır gıznadığın doktor kelimesi tanımadım!.. Hasta memur, değil miyim, hâli ne oldu?..
— Düşün kadeş, Hitler'in hile haka olduğu on iki yıl önce anladım!

16 Nisan 1945, Cumhuriyet

SON FOTOĞRAF

"Ah, iyi olsam,
terliklerimi giysem,
şu odada dolaşsam,
şu köseye geçsem,
resimlerimi yapsam..."

Cemal Nadir, 15 Aralık 1946 tarihinde şiddetli bir nezleye tutulur. Bu nezleyi birkaç gün içinde atlatır ve Cumhuriyet gazetesindeki işine döner. Dört beş gün yatakta kalan ve iyileşemeyen Cemal Nadir, Alman Hastanesine kaldırılır. Hastanede kaldığı süre içerisinde hastalığının onu çok sevdiği hayattan ayırabileceğini hiç düşünmez. Her zamanki gibi şakacı, şen ve ümit doludur...

Hep iyi olmayı, iyileşince de ilk iş olarak Bursa'ya, kaplıcalara gitmeyi düşünür. Çok sevdiği Bursa, hastalığı boyunca hep gözünde tüter. Yanından ayrılmayan son eşi Malike Güler, sanatçının ölümünden iki gün öncesine kadar çıkacağına inandığını belirtir:

"Bursa'yi çok arıyordu..."

Çok defa bana 'Musluğu açta su sesi duyayım' der ve kendisini böyle teselli ederdi."

Son iki gününü koma halinde geçiren Cemal Nadir, henüz 45 yaşındayken, 27 Şubat 1947 Perşembe sabahı hayata gözlerini yumar.

1 Ocak 1947, Cumhuriyet

1 Mart 1947, Vakit

1 Mart 1947, Akşam

"Cemal Nadir'in Türk basın ailesine katılışı Kahkahanın ucuzladığı ve nüktenin işportaya düştüğü bir devreye rastlar. O bakımdan onun gördüğü hizmet, ilk mesleği olan öğretmenliğe de yaraşır bir değerdedir."

Cemal Nadir siz kaldık... / Toplu İğne / 28 Şubat 1947, Ulus

"O göz kamaştırıcı bir kıvrım gibi bu toprakta kendi kendine yetişti, kendi kendini yetiştirdi. Bütün ahlak zaafılarımızı, insanlık kusurlarımızı yüzümüze vurdu ve biz güldük geçtik. O da gülerken ve güldürerek aramızdan göçtü gitti."

Burhan Cahid / 01 Mart 1947, Akşam

"İçinde yaşadığımız yıllar zarfında tebessüme ne kadar hasrettik. En az, en kıymetli şey, neşeydi. İşte Cemal Nadir, devrin abusu ile tam tezad halinde bir pınardı; halk onun membaından ferahlatıcı bir nasip alıyordu, kaybedilen bu abıhayattır ve matem onun için."

Bir kaç çizgi ve bir tefelsüf / Va-Nu / 01 Mart 1947, Akşam

"Hiç şüphe yok, onda kafa, daima eli geçti: Eserlerini, seyretmekten ziyade okuduk. Hayretlerimiz ve hayranlıklarımız, çizgiden çok yazıyadır."

Yusuf Ziya Ortaç / 12 Mart 1947, Akbaba

"Kendisinden duyduğuma göre daha ilk mektep sıralarında resim yapıyor. Boş zamanlarında mahallenin bekçisi, saka, yaşlı teyze gibi tiplerini birkaç kalem darbesi ile ifade etmeğe başlamış. Kendisi bunda muvaffak olduğunu görerek devam etmiş ilerlemeğe çalışmış. Diğer taraftan karikatürize olanlar kendisine kızmağa başlamışlar; o ise aldırmamış."

Tahsin Berküren / Mart-Nisan 1948, Galatasaray

"Bizim Cemal Nadirin bir büyük hususiyeti hâdiselere, daima sevimli bir tarafını bulup, oradan bakmak ve öyle görmektir. Onun içindir ki, büyük sanatkar, birçok memleket meselelerini, en öldürücü çizgilerle tenkit ettiği halde, kendisine, zannederim sinirlenen, kızan, kin bağlayan tek adam yoktur."

Doğan Nadi / 07 Mart 1947, Mizah

"Cemal Nadir Güler'in kalın gözlüklerinin dünyaya filozofça bakan ışıklı gözleri hakikaten "nadir güler"di... Zira bütün bir cihanı güldürmekten kendisi gülmeye vakit bulamazdı ki!.."

Orhan Karaveli / Mart-Nisan 1948, Galatasaray

"Cemal Nadir imzası Türk karikatürçülüğünün zirvesinin adıdır. Zira bu imza hakikaten sanat ufuklarının en büyük irtifalarına yükselmiş, etrafında kendisine yakın kimse bulunmayan bir sanatkarın imzasıdır."

Abdi İpekçi / Mart-Nisan 1948, Galatasaray

"Halk sevgisi büyük sanatkarın en mühim davalarından biriydi. O yıllarca her gün halkın ağzından konuştu. Amcabey'ini bir gün bir esnafla karşılaştırıp onun dertlerine ortak oldu. Ara sıra tatlı tatlı alayı da ihmal etmeyerek ona bazen de akıl öğretti."

Selma Emiroğlu / İlkbahar 1950, Aile

"Biz, onu tanıyan ve sevenler kalblerimizde sönmez bir acı hissederken, gelecek neslin çocukları onun doğum gününü kutlayacaklardır."

Ramiz Gökçe / Mart-Nisan 1948, Uludağ

"Cemal Nadirin karikatürlerini görenler bu sanatkarın kendi zekasına bir an bile hiyanet etmediğini çok iyi bilirler."

Nihad Sami Banarlı / 09 Mart 1947, Yedigün

"Yıllarca önce, benimle henüz pek az tanıştığı sıralarda, Akşam'da neşrettiği bir portre serisi arasında benim de bir karikatürümü yapmış ve altına da beş, on satır yazmıştı. Bu yazıyı okuduğum zaman kendimi, kendi ruhumu bir aynada görüyorum sanmıştım. Onun bu satırları o kadar ben idim bahsettiğim seride. Cemal Nadir kimin portresini yaptıysa, hepsini aynı derin görüşle tahlil etmişti."

Abidin Daver / 28 Şubat 1947, Cumhuriyet

"Her sabah, gazetesinin köşesinde, Cemal Nadir'i arardık. O, günümüzün ferah ve açık bir başlangıcı idi. Kızgın olsa bile yumuşar ve "— Adam sen de!" derdik. Edebiyatın iyisi vazifesini böyle görür."

Falih Rıfkı Atay / 03 Mart 1947, Ulus

"Onun gözleri, sırmalı kaftanları, yaldızlı, nişanlı üniformaları, zahit cübbelerini deler, deriyi soyar, iç dünyamızı bütün hatlarıyla çırılçıplak ortaya koyardı."

Hakkı Süha Gezgin / 28 Şubat 1947, Vakit

"Şu anda benim için yaptığı karikatürleri hatırlıyorum. Zevksiz seyrettiğimi bildiğim hiç yok. Hele yanlış kitaplar meselesinde tepsî üstüne yığıldığı ciltlerin önündeki halimi "Ayıkla pirincin taşını" lejandını, bu satırları yazarkenki duygum hiç müsaait olmadığı halde, gülümsüyerek hayalimin önünde buluyorum. Onun ölümüyle yalnız bir zekâ ve sanat değil, bir terbiye ve nezahat de sönmüş oldu."

Hasan Ali Yücel / 09 Mart 1947, Ulus

"Hadiseleri kalemle didikleyen Cemal Nadir, hadiselerin daima üstünde kaldı, onlara dışarıdan ve yukarıdan bakmasını bildi. Kimsenin tarafını tutmadı, kimsenin "adam"ı olmadı. Sağlam karakterli bir Türk sanatkarı olarak fırsatının hürriyetini ölüncüye kadar kıskanç bir aşkla korudu."

Nadir Nadi / 01 Mart 1947, Cumhuriyet

CEMAL NADİR'in İLAN, AFIŞ, KAPAK RESSAMLIĞI

1934 - 1935

1930

1934
Server Bedii, O Kadınlar, 1926

1934

1934

Cemal Nadir, bir karikatürcü olarak ünlendi, bununla birlikte basın-yayın ressamı ve gazeteci'di.

'İllüstrasyon' ve 'grafik tasarım' alanlarında, geçmişte; gazete, matbaa, dergi, kapak, ilan, afiş ressamı adı verilen zanaatkarlar çalışırdı. Basın yayın dünyasının merkezi kabul edilen Bâb-ı Âli (Cağaloğlu) için çalışan ve 'ressam' olarak anılan bu zanaatkarlar; gazetelerin, dergilerin, yayınevlerinin ve matbaaların görsel ihtiyaçlarını karşılardı. Güzel yazı, çizim ve resimleme işleri bileği kuvvetli bu zanaatkarların sorumluluğundaydı. Grafik tasarımcıların öncüleri diyebileceğimiz basın yayın ressamları, görsel belleğimizi şekillendirip zanaattan tasarıma geçişin gizli aktörleri oldular.

Cemal Nadir, 1920'lerden itibaren Bâb-ı Âli'de afiş, kitap, milli piyango bileti, ambalaj, gazete ve dergiler için sayısız illüstrasyon da yaptı. Söz konusu resimleme çalışmalarının görsel üslubunda ise grafik dil, hatta yazının etkili kullanımı öne çıkıyordu.

1937

1936

1936

1933

1936

1936

RESSAM
CEMAL NADİR
 Yazı " Resim Alayası

Bursa:Gezi Pasa caddesinde ulucami Lisesinin

Resimli Dünya, 1925

Resimli Dünya, 1926

Resimli Dünya, 1925

Resimli Dünya, 1926

Resimli Dünya, 1926

Bursa eğlence şehri olduktan sonra

Kıyaz — Bursa dağlık, bir ormana, yitene kavruca, dağ apası vardır...
Amerikalı milyoner — gergin — Bir eğlence yeri yok mu?...

Bursada çalkanan bir dedikodu!

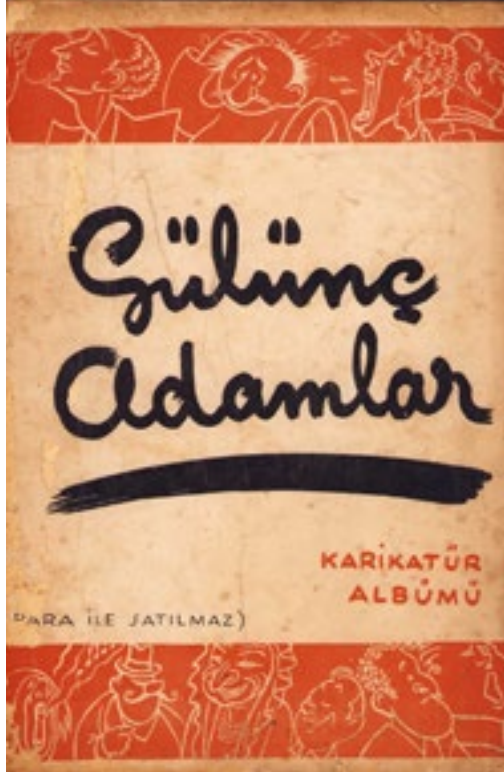
— Birader, (Mitez) midir nedir, bunun parasına 15 - 16 bin lira sarfettiler, gene ortada yeni bir şey yok. Her şey kırık dökük, her şey eksi piskül.

CEMAL
BEN **DİR**

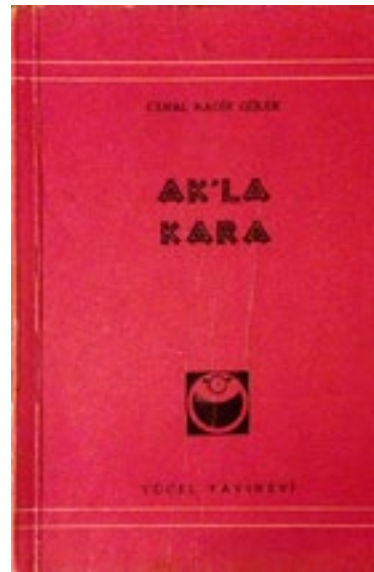

— Bana bak Mehmet, burası İstanbul değil Bursa! Sular her zaman akar. (Borularda su yoktu da... Sular akmadı da...) gibi macerelerle sökmey, görüşü açılmısl.

1943

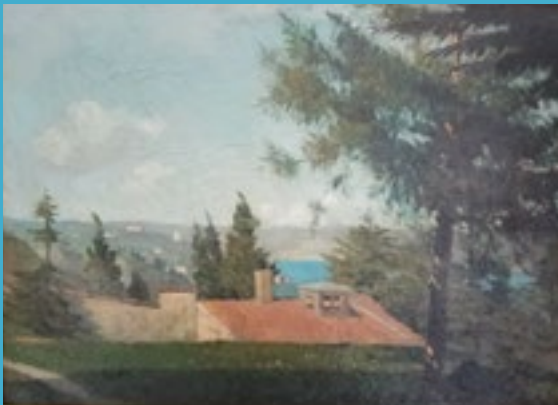
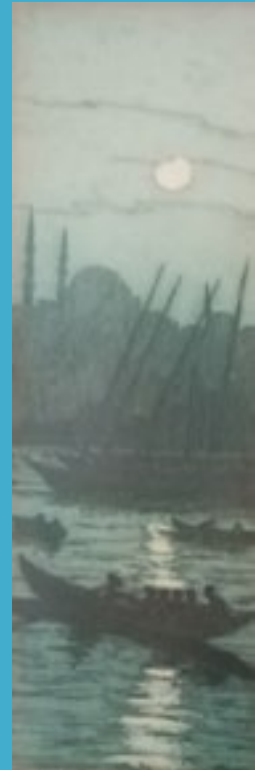

1940

1946

RESSAM

BİRKAÇ SÖZ

*Aziz okuyucularım,
Her gün "Akşam" gazetesinde çıkan karikatürlerimi seçerek "Akşam
Kitaphanesi"nin yardımıyla böyle bir albüm halinde çıkarmak ce-
saretini sizin kıymetli takdir ve teveccühlerinizden aldım.*

*İçindeki karikatürler uzun uzadıya emek verilmiş san'at eserleri değil,
hayattan ve vakalardan alınan gündelik intibalarla hemen çizilivermiş
akislerdir.*

*Göreceğiniz kusurlar bu şekilde çalışmanın tabii zaruretleridir, ileride
çıkacak albümlerin daha kusursuz ve mükemmel olması şüphesiz
ki sevgili okuyucularımın - her zaman teşekkür borçlu olduğum -
alâkalarına bağlıdır.*

*Her şeyin gülünecek, tuhaf tarafı vardır. Fakat vakti kalabalığı ar-
asında bunları seçebilmek için dürbün gibi büyütüp yaklaştıran bir
yardımcı lâzımdır.*

*Karikatürlerimle size bu yardımı yapabilirsem ne mutlu!.. Mevzuların
hayatla ne derece alâkaları olduğunu merak edenler nüktelerin
sırtındaki mübalâğa elbiselerini atıp hakikate erebilirler!*

*Lâkin bunu da ben size tavsiye etmem. Çünkü bu albüm sizin can
sıkıntınızı ve kederinizi dağıtmak için hazırlanmıştır.*

Cemal Nadir

YAYIN: FENALİYAT, SINEMA
 HİPNOTİK TARİH, HAĞUSLAR
 MAYI - 42

HAFTALIK MEGALMA 25 KURUŞ

- Cemal Nadir'in 100. Doğum Günü
- Amalyadiz ve Amcabey
- Cemal Nadir'in 10. Yılı
- Amalyadiz'in 10. Yılı
- Cemal Nadir'in 100. Karikatürü

Amalyadiz

VE

Amcabey

Hazırlayan Hilmi Yücel

Bursa Kent Müzesi
 Arşivi

YÜCEL

Halkın Sanat ve Fikir Mecmuası

İçindekiler

- UNUTULMAYANLAR
- CEMAL NADİR İÇİN BÜYÜK SANATKAR
- HUR İÇİNDE YATIRIN
- CEMAL NADİRİN KATİBİ
- KİMDİR KALEMLİ...
- İZİM CEMAL NADİR
- "BİR KARİKATÜRİSTİN BİR BRADER"
- CEMAL NADİRİN ÖLÜMÜ
- 15 ADAMIN İBRAHİM
- KIRALIK İÇTAP
- KARİYERİ KİMİN
- BİRİN BİR HATIRASI
- AYRILMAYA İHTİŞ
- BİR İÇTAP ÜZERİNE
- (Tarih)
- ESKİNDALIN HİKAYETİ
- ADIGE İKİNCİ
- (Tanrı ve İnsan Mülkleri)
- ŞİİR
- Kısa Mesaller • Bayram •
- S. Batu • M. N. Öngör •
- Z. Aydoğan • A. Z. Tuncel •
- F. Çelebi •
- FİKRALAR
- KARİKATÜRLER

Sayı 126

NİSAN 1947

Elb. Kurum

HİLMİ YÜCEBAS

Bütün Cepheleriyle :

Emahyadir

Nadir

YÜCEL

AYLIK SANAT VE TİCARİ DERGİSİ

Sayı : 4

Şubat 1955

C. H. P.
EMİNÖNCÜ HALK EĞİTİMİ
DİL - EDEBİYAT ŞUBESİ

Emahyadir

anma günü

Örümcek Dede

Kr.
75

CEMAL
KADİR

BÜYÜK GAZETE

No 14

Bu
Sayıda
CEMA
NADİ
VE
ESERLERİ

Z&K

İstanbulda imar
— Şu boş zaksıya çiçek mi diksem,
— Apartman mı yaptırırsam? —

28 Ocak 1935,
Büyük Gazete

Gelecek sayıda:

Türk emekçileri kahr-
manlar yerin
KULELİ
Askeri Lisesinde ..

Her emekçi emekçisi
her emekçi her emekçi
Türk emekçileri emekçi
emekçi emekçi.

28 Ocak 1935, Büyük Gazete

Mustafa
BOZBEY

BURSA BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYE BAŞKANI

BURSA
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

BURSA
MİRAS

KENT
ARAŞTIRMALARI